

A Pécsi Ítéltábla a dr. Leposa Marianna ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek, - a dr. Bajtai Dezsőügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Pécsi Törvényszék 2019. január 15. napján kelt 15.P.20.785/2017/31. számú ítélete ellen a felperes részéről 33. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 15.000.-(tizenötezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az állami adóhatóság felhívására - 48.000.-(negyvennyolcezer) forint feljegyzett másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes Pécssett magyar-népművelés szakos általános iskolai tanári, később művelődésszervező, valamint protokoll és rendezvényszervező szakon egyetemi végzettséget is szerzett. Hosszabb oktatási, nevelési, pedagógiai gyakorlattal nem rendelkezik, sajátos nevelési igényű gyermekekkel korábban nem foglalkozott.

A B. Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága a 2013. szeptember 11-én kelt kiegészítő-szakértői véleményével kiskorú **B.B.** sajátos nevelési igényű, autizmus spektrumzavarral és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek tankötelezettségének a teljesítését integráltan, a többi tanulóval együtt rendelte el. A kijelölt intézmény a **M.** Általános Iskolája volt, ahol 2013 szeptemberében létesített tanulói jogviszonyt. A tagintézmény a felperest mint pedagógiai asszisztentst 2014. szeptember 8. napjától határozatlan időre alkalmazta teljes munkaidőben. Munkaköri leírása szerint feladata versenyekre kísérés, iskolai dokumentumok vezetése, tanulmányi kirándulás, iskolai rendezvények, ünnepélyek szervezése, azokon való részvétel, eseti helyettesítés, ügyelet, ebédeltetés, ezen kívül vezetői utasításra a feladatát képezte kiskorú **B.B.** integrációjának megsegítése. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a felperes minden tanórán a gyermek mellett ült, és feladata volt az órai munka támogatása, az ott elhangzottak megértetése, feldolgozásának és a házi feladat megfelelő rögzítésének elősegítése.

A kiskorú édesapja, **B.J.** a 2016. év eleji szülői értekezleten értesült arról, hogy a gyermeke több

osztálytársa a szüleinek arról számolt be, hogy a felperes nem megfelelően kommunikál a gyermekével. E szülőket megkérte, hogy írásban is tegyenek nyilatkozatot erről. Az alperes, valamint **S.K.**, **K.T.**, **Sz.K.**, **T.SZ.**, **N.I.** és **K.J.** írásban is nyilatkozatot tett a gyermeke által, a felperes részéről tapasztalt magatartásról.

Az alperes által **B.J.** kérésére írt, P-en, 2016. szeptember 29. napján kelt nyilatkozat - egyebek mellett - az alábbiakat tartalmazza:

„**(B.L.)**

Iskolánkban egy ideje felütötte a fejét egy probléma, ami mára olyan mérteteket öltött, amit már nem tudunk szó nélkül eltűrni. Történt ugyanis, hogy a **B.B.** mellé kirendelt árnyék pedagógus (továbbiakban **G.** néni) súlyosan és folyamatosan túllépi a hatáskörét és nem azokkal a dolgokkal foglalkozik, amikkel kellene.

Amennyiben jól vagyok informálva, az ő feladata az lenne, hogy a **B.**ot segítse az osztályban, az órákon, segítsen neki a feladatok elvégzésében, a koncentrációban.

Ehelyett **G.** néni minden más gyerekkel kötekedik, beléjük köt a folyósokon, bármit csinálnak, a nemtetszését fejezi ki.

Amikor senki felnőtt nem látja, a **B.**tal tiszteletlenül bánt a fiam szerint többször is elhangzott a „te kis hülye gyerek” és az „idióta” megszólítás a **B.** felé; folyton ingerült, feszült vele, semmilyen türelmes és hozzáértő magatartásra nem képes. Úgy gondolom, hogy ez teljes mértékben tűrhetetlen és diszkrimináló, ezt ma, 2016-ban, a 21-ik században, de semmikor máskor megengedni nem lehet!

G. néninek erős és mély lelki problémái vannak, amire egy pszichológiai vizsgálatot javasolnék, merem állítani, hogy nem a gyerekek, de emberek közé sem való!

(B.L.)

Remélem, hogy szavaink meghallgatásra találnak és ezt a pedagógust (bár annak nem nevezhető) mielőbb eltávolítják az iskolából, mert ilyen frusztrált és véleményem szerint a feladatára teljesen alkalmatlan ember nem szeretném, ha a gyermekem közelében lenne!”

Az alperes nyilatkozatát - a többi szülői nyilatkozattal együtt - **B.J.** panaszát mellékleteként benyújtotta a **M.** Általános Iskolához, valamint a **K.** Intézményfenntartó Központ P-i Tankerületéhez. A bejelentést követően **B.E.** tagintézmény-vezető, illetve **B.L.** a **M.** Általános Iskola intézmény vezetője is vizsgálatot tartott, melynek során meghallgatták az iskola tanárait, valamint **B.L.** a panasztevő szülőket is. A vizsgálat kapcsán, annak lezárását követően **B.L.** rögzítette, hogy az érintett tagadására, az iskolai dolgozók nemleges nyilatkozatával szemben álló szülői nyilatkozatokra tekintettel egyértelműen állást foglalni a sérelmezett kifejezések megtörténte kapcsán nem tud, azonban a panasznak azzal a részével kapcsolatban, - mely sérelmezte a kiskorú **B.B.**tal kapcsolatos segítő integrációs tevékenység hiányosságait - megállapította, hogy azok részben jogosak. Kérte a **K.** igazgatóját, hogy vizsgálja meg, szükséges-e hátrányos jogkövetkezmény alkalmazása, valamint kérte, hogy a felperes másik intézménynél folytathassa a munkáját. A **K.** P-i Tankerülete a 2016. november 9. napján kelt határozatában írásbeli megrovásban részesítette felperest és áthelyezte a m-i tagintézménybe 2016. november 7. napjával. 2016. december 21-én **P.P.** tankerületi igazgató indokolás nélkül a határozatát saját hatáskörében visszavonta, de felperes áthelyezése változatlan maradt.

A felperes kereseti kérelmében kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes a 2016. szeptember 29-én kelt nyilatkozat megnevezésű iratban foglaltak közül az alábbiakkal megsértette a felperes becsülethez fűződő személyiségi jogát: a nyilatkozat 2. és 9. bekezdésében található „árnyékpedagógus” kifejezéssel, valamint a 13. bekezdésben található „és ezt a pedagógust, bár annak nem nevezhető, továbbá az ilyen frusztrált és véleményem szerint feladatára teljesen alkalmatlan ember” mondattal. Kérte továbbá, hogy a bíróság állapítsa meg az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát az alábbi valótlan tényállításokkal, illetve híresztelésekkel: a nyilatkozat 4. bekezdés: „a **G.** néni minden más gyerekkel kötekedik, beléjük köt a folyosókon, 5. bekezdés: „**B.** tal tiszteletlenül bánt, a fiam szerint többször is elhangzott „te kis hülye gyerek” és az „idióta” megszólítás a **B.** felé, valamint semmilyen türelmes és hozzáértő magatartásra nem képes”, továbbá a 6. bekezdés: „**G.** néninek erős és mély lelki problémái vannak, amire egy pszichológiai vizsgálatot javasolnék, merem állítani, hogy nem a gyerekek, de emberek közé sem való”, kérte továbbá az alperest 500.000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezni és perköltségben marasztalni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes által kifogásolt nyilatkozatok, részletek, tekintettel arra, hogy a felperes meg nem engedhető módon viselkedett több gyermekkel is, sem a felperes becsületét, sem jó hírnevét nem sértik.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte 100.000 Ft perköltség, valamint az állam javára 36.000 Ft előlegezett illeték megfizetésére. A becsület megsértése körében utalt arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága miatt a negatív értékítélet, bírálat önmagában nem sértő, jogellenessé, becsületsértővé csak akkor válik, ha a bíráló túllépi a szabad véleménynyilvánítás határait. A felperes által a becsületsértés körében megjelölt részletek közül az „árnyékpedagógus” szóösszetétel a gyógypedagógiai szakirodalomban létező szakkifejezés, e kifejezésnek a levélben szerepeltetése nem minősíthető véleménynyilvánításnak. A másik felperes által kifogásolt mondatrész pedig olyan, a perbeli osztályba járó gyermekek, köztük az alperes gyermeke, illetve **B.L.** és **Sz.K.** szülők által tapasztalt valós tényekből a logika szabályainak megfelelően levonható ítéletalkotás, illetve következtetés, amely nem alkalmas a felperes becsületének megsértésére.

A jóhírnév megsértése körében a felperes által a sérelmezett nyilatkozatból kiragadott mondatrészek a tanúk egybehangzó nyilatkozatainak, a gyermekek - szülők által igaznak tartott - elmondásának, illetve szülői nyilatkozatokon alapuló vélemény, amely nem alkalmas a jóhírnév megsértésére. Az tény, hogy a felperes szemszögéből az alperesi nyilatkozatnak van bántó tartalma, azonban valós tényekből vont le következtetéseket és alkot sarkos véleményt, amelynek torz, következtetlen, túlzó, indokolatlanul bántó jellege nem állapítható meg. A felperes, mint az iskolában pedagógiai asszisztensként dolgozó személy, maga is közfeladatot lát el, a gyermekek oktatása ugyanis közfeladat, közügy. A felperes ugyan nem minősül közszepelőnek, de mint fontos közfeladatot ellátó személynek ezt a kritikát tűrnie kell. A kifogásolt mondatok tehát nem alkalmasak a felperes személyiségi jogainak megsértésére, ezért az objektív szankciókra, illetve a sérelemdíj megfizetésére irányuló kereset is alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset teljesítését és az alperes költségben marasztalását. A becsület megsértése vonatkozásában megjelölt alperesi nyilatkozat rész kapcsán kifejtette, hogy ő maga „árnyékpedagógusi” feladatot nem látott el, ilyen feladat a munkaköri leírásában nem szerepel, így annak megállapítása, hogy ilyen feladatot kellett volna ellátnia, iratellenes. Az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna e körben vizsgálnia, hogy a tényállítás megfelel-e a valóságnak, és hogy ez a

felperesre nézve indokolatlanul bántó-e, a pedagógiai alkalmatlanságát ugyanis az alperes többek között abból vonta le, hogy ezt a feladatát nem látta el, ez azonban nem felel meg a valóságnak. A becsületsértés megállapítására alkalmas második hivatkozást az elsőfokú bíróság is véleménynyilvánításnak tekintette, azonban kizárólag a szülők vallomását értékelte, és nem vette figyelembe a pedagógus kollégák nyilatkozatait, melyek egybehangzóak abban, hogy senki sem tapasztalt sértő, bántó, lealacsonyító megnyilvánulást a felperes részéről a gyermekek felé.

A jóhírnév megsértésének megállapítása iránti kereset megalapozottsága kapcsán kiemelte, hogy a gyermekeket az bántotta, hogy kettős pedagógusi kontroll alatt álltak azzal, hogy ő is az órákon részt vett és hátulról látta a gyermekek tevékenységét, amit minden esetben szóvá tett, fegyelmezéseit az órán résztvevő pedagógusok nem nehezményezték. A bíróságnak a levéllel elérni kívánt célt, az ő eltávolítására irányuló szándékot is értékelnie kellett volna. A tényállítások körében az elsőfokú bíróságnak az volt a feladata, hogy azt vizsgálja elhangzottak-e az adott kijelentések, és a bizonyítatlanság következményeit az alperes terhére kellett volna értékelni. Az elsőfokú bíróságnak nem a felperes személyiségjegyeit kellett volna feltérképeznie, hanem abban állást foglalni, hogy a sérelmezett levélben foglalt állítások a felperes közösségi megítélését hogyan befolyásolták, mivel a teljes tanári kollektíva és a többi iskola pedagógusai is értesültek a nyilatkozat tartalmáról. A felperes a durva, indokolatlanul sértő, agresszív, lejárató megnyilvánulásokat pedagógusként sem köteles tűrni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy az „árnyékpedagógus” kifejezés nem sértő, a keresetben megjelölt egyéb kijelentés nem értékelhető trágárnak, egyebekben kiemelte, hogy a felperesi munkáltató megrovást alkalmazó határozatában rögzítette a felperes kötelezettségszegését.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és abból helyes következtetések levonása mellett helyesen utasította el a felperes kereseti kérelmét. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokaival is egyetért, ezért az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett jogi érveket megismételni nem kívánja.

A fellebbezéssel összefüggésben az alábbiakat emeli ki:

Helyes az elsőfokú bíróságnak a felperes becsülethez fűződő személyiségi joga megsértésével kapcsolatban kifejtett álláspontja: az „árnyékpedagógus” kifejezés használata nem minősíthető véleménynyilvánításnak, így nem alkalmas a becsület megsértésére sem, másrészt nincs sem sértő, sem lekicsinylő tartalma. Az ugyan igaz, hogy a felperes munkaköri leírása és a tényleges munkafeladatai nem egyeztek, a szülőknek azonban, és így az alperesnek is, a felperes azon a kötelezettségéről volt tudomásuk, hogy **B**.ot segítse a mindennapi iskolai feladatok elvégzésében. Lehet, hogy ez nem egyezik szó szerint a szakirodalomban használatos „árnyékpedagógus” beosztással, lényegét tekintve azonban ez alá vonható. Alapvetően a felperes által - e feladatai tekintetében - előadottak is ezen tevékenységnek felelnek meg, amivel szemben a tényleges munkaköri leírásnak nincs jelentősége. Az pedig a per adatai alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes ezt a feladatát nem látta el megfelelően.

Helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság - a becsületsértésre hivatkozó, felperes által megjelölt másik szövegrész kapcsán - a felperes magatartását. A nyilatkozatnak a felperes által „indokolatlanul bántó vélemény-nyilvánítás”-ként értékelt minősítés megjelenése nem független az ilyen véleménnyel

érintett személy magatartásától. A perben egyértelműen bizonyításra került, hogy a felperes rendszeresen ingerülten, meg nem engedhető hang- és szóhasználatával érintkezett a gyermekekkel. E körben a felperes álláspontjával ellentétben a szülőknek a gyermekeiktől szerzett ismereteit az elsőfokú bíróság helyesen vonta a bizonyítékok körébe, de több szülőnek (**T.SZ.**, **K.J.**, **B.L.**, **Sz.K.**) személyes tapasztalata is volt a felperes gyermekekkel szemben tanúsított elfogadhatatlan viselkedéséről.

A felperes állításával ellentétben részben a kollégái is alátámasztották a nem kellően empátikus pedagógusi viselkedését. Többen elmondták, hogy a felperesnek konfliktusos a kapcsolata a gyermekekkel. Nem alaptalan tehát az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy agresszív, meg nem engedhető kommunikáció, „empátia hiánya” jellemezte a felperes magatartását a gyermekekkel szemben (kereseti kérelem F/3. sz. melléklete: jegyzőkönyv 2016. október 17-ei meghallgatásról). Mindezt **P.P.**, a **K. P-i Tankerület Igazgatójának** tanúvallomása is alátámasztja, aki úgy nyilatkozott, hogy „elsőként az emberi problémákat vettük észre” (15 P. 20.785/2017/22. számú jegyzőkönyv), továbbá „mi azt vettük észre a vizsgálat során, hogy végzettségtől függetlenül empátiával is lehet kezelni ezt a problémát és ez a kollégánő a túlzott szigora vagy az empátia hiánya okán rossz reakciókat váltott ki a gyermekből” (15.P.20.785/2017/22. számú jegyzőkönyv 6. oldal utolsó bekezdés). Hasonlóan nyilatkozott **B.L.**, a **M. Általános Iskola vezetője**: „Azt állapította meg a lefolytatott vizsgálat a meghallgatott tanári előadások alapján, hogy pedagógiailag nem megfelelően kezelte a kialakult helyzetet, a két fejlesztő pedagógus is arról számolt be, hogy a visszajelzési feladatait nem megfelelően látja el a felperes, nem az ő ajánlásaik szerint jár el a gyermekkel kapcsolatban, felperes túlságosan határozott személyiség és az ilyen sajátos nevelési igényű gyermeket a szívénel kell megfogni, amely nem történt meg az ő részéről” (15.P.20.785/2017/22. sz. jegyzőkönyv 10. oldal alulról az 5., 6., 9. bekezdés).

A jóhírnév megsértésére alkalmasnak megjelölt, kiemelt alperesi nyilatkozat-részletek kapcsán a felperes tévesen értelmezi az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy „nem annak van jelentősége, hogy ténylegesen elhangzottak-e”. Ez azt jelenti, hogy annak nincs jelentősége, hogy pontosan mely szavak, „bunkó” vagy „idióta” hangzott-e el, annak van jelentősége, hogy alkalmanként a felperes pedagógushoz nem méltó kifejezéseket és hangnemet használt, ezt a tényt pedig a rendelkezésre álló adatok alapján meg kellett állapítani. Egyebekben az alperes által kinyilvánított és a felperes által sérelmezett mondatok, mondatrészek a vélemény-nyilvánítás körébe esnek, ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen kifejtette és nem minősíthetők indokolatlanul bántónak, lealázónak.

Ugyancsak helyesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy közügynek minősül egy pedagógus viselkedése. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy a köznevelés közszolgálat. Azok a szülők, akik úgy ítélik meg, hogy a gyermeküket az iskolában nem az elvárható magatartású és a gyermek egészséges értelmi, fizikai, szellemi fejlődését elősegítő, hanem azt hátráltató pedagógus felügyeli, jogosultak eljárást kezdeményezni az adott pedagógussal szemben. Az állandó bírói gyakorlat szerint alapvető társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy a visszaélések (egy felnőtt - főként egy pedagógus - durva, indokolatlan hatalmaskodása a gyermekek felett) nyilvánosságra kerüljenek. Ennélfogva az eljárásban résztvevőknek a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között az eljárás tárgyával összefüggésben tett, és az elbírálandó kérdés szempontjából szükségesnek tartott tényelődásai, nyilatkozatai a személyiségvédelmet nem alapozzák meg. Az eljárás során tett értékelő jellegű nyilatkozat akkor sem tekinthető jogszabálysértőnek, ha az téves vagy a bejelentéssel érintett személyre nézve kedvezőtlen. Az alperes gyermeke és annak osztálytársa védelmében lépett fel, nyilatkozata másik szülő által a felperessel szemben tett bejelentés alátámasztásaként került benyújtásra. Nem az

alperesnek felróható okból és módon került nyilvánosságra. Így a felperes azon sérelme, hogy a teljes tanári kar olvashatta, illetve ismertté vált más iskola pedagógusai előtt is, nem az alperes magatartásával áll okozati összefüggésben. Az alperes egy közügyben tett írásban tanúvallomást, amelynek kifejezésmódja - az irányadó tényállásra tekintettel - nem minősíthető indokolatlanul sértőnek vagy lealázónak és nem tartalmaz valótlan tényállítást, így a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. - felperes által hivatkozott - 2:45. § (1) és (2) bekezdései alapján jogsértést megállapítani nem lehetett.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv.(1952. évi Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján, a 254. § (3) bekezdésére utalással helyes indokainál fogva helybenhagyta.

A felperes fellebbezése alaptalan volt, ezért az 1952. évi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viseli a másodfokú eljárásban felmerült költségét. Köteles az alperes részére az őt képviselő ügyvéd munkadíját megfizetni. Ennek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM számú rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv (Itv.) 62. § (1) bekezdés f) pontja alapján a feleket illetékfeljegyzési jog illette meg. A feljegyzett eljárási illetéket pervesztességére tekintettel a felperes köteles megfizetni az államnak az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Pécs, 2019. április 18.

. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró,
Dr. Kovács János s.k. bíró